

Motion till riksdagen

1989/90:Bo312

av Agne Hansson m.fl. (c)

Vissa länsförvaltningsfrågor

I särskild partimotion har centerpartiet redovisat sin syn på de länsdemokratiska frågorna. I motionen föreslås att de nuvarande länsstyrelserna avskaffas och landstingen ges rollen som länsparlament. Ett direkt förtroendemannainflytande skall gälla på länsplanet på samma sätt som nu är fallet på kommun- och rikspanet. I motionen hemställs att en utredning tillsätts med direktiv att lägga fram förslag om en ny länsdemokratisk reform.

Samordnad länsförvaltning

Det beslut om samordnad länsförvaltning som riksdagens majoritet fattade i december 1989 strider mot ett länsdemokratiskt synsätt. Beslutet är ett fjärande från en fördjupad förtroendemannamedverkan och ett decentraliserat ansvarstagande.

Enligt vår mening är beslutet särskilt olyckligt framförallt i två avseenden.

1. Ett borttagande av nämndobligatoriet innebär en stark inskränkning av insyn och inflytande över sektorsfrågorna på länsnivå. Väsentliga angelägenheter som miljöfrågor, utbildningsfrågor och kommunikationsfrågor kan undanhållas en bredare beredning i länsnämnder där förtroendevalda medverkar. Det innebär en centralisering och kan allvarigt hämma debatten i länen om viktiga utvecklingsfrågor.

2. Beslutet att lata länsstyrelsen och inte landstinget utse nämndernas ledamöter innebär ett avsteg från gängse demokratiska principer. Ur demokratisk synpunkt bör nämnderna väljas av det organ som i allmänna val utsetts att företräda länsmedborgarna i de länspolitiska angelägenheterna.

Centerpartiet har mot denna bakgrund bestämt avvisat förslaget om samordnad länsförvaltning. I avvaktan på ett utredningsförslag har vi menat att nuvarande ordning beträffande länsmyndigheterna bör gälla. Vi krävde dock samtidigt – i den händelse regeringens förslag skulle vinna riksdagens bifall – vissa förändringar i det då framlagda förslaget.

Förslag

Vi återkommer nu till dessa frågor och föreslår att riksdagens beslut om samordnad länsförvaltning rivs upp.

I första hand bör riksdagen upphäva sitt tidigare beslut om samordnad länsförvaltning i sin helhet.

I andra hand föreslår vi att omprövning av beslutet sker vad avser nämndorganisation och sättet att utse ledamöter.

Det beslut som riksdagen har fattat innebär att den nya ordningen skall träda i kraft den 1 juli 1991. Vi föreslår att regeringen innan dess överväger nämndorganisationen och återkommer till riksdagen med nytt förslag. Utgångspunkten för de nya övervägandena bör vägledas av att det skall vara obligatoriskt att inrätta nämnder i varje län. Minst tre nämnder bör inrättas i varje län varav en skall vara miljönämnd.

Övervägandena bör vidare utgå ifrån en viss flexibilitet vid utformningen av nämndorganisationen i vissa län. Såvitt avser storstadslänen, Gotlands län och kanske ytterligare något län, kan det visa sig lämpligt med en annan organisation. Vi vill dock framhålla att nämnder skall inrättas i varje län.

Vidare skall gälla att de direktvalda politiska församlingarna i landstingen skall besluta om antalet ledamöter i nämnderna och även utse ledamöter och ordförande i nämnderna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar upphäva sitt tidigare beslut om samordnad länsförvaltning i enlighet med vad som anförts i motionen.
2. att riksdagen, vid avslag på yrkande 1, beslutar upphäva sitt tidigare beslut om samordnad länsförvaltning vad avser nämndorganisationen, sättet för val av ledamöter i nämnderna och antalet ledamöter i nämnderna i enlighet med vad som anförts i motionen.
3. att riksdagen hos regeringen begär nytt förslag beträffande samordnad länsförvaltning vad avser nämndorganisationen, sättet för val av ledamöter i nämnderna och antalet ledamöter i nämnderna i enlighet med vad som anförts i motionen, vilket skall föreläggas riksmötet i så god tid att nya regler kan träda i kraft den 1 juli 1991.

Stockholm den 25 januari 1990

Agne Hansson (c)

Rune Thorén (c)

Ivar Franzén (c)

Stina Gustavsson (c)

Birger Andersson (c)

Elving Andersson (c)

Karin Starrin (c)